

શ્રી બ્રહ્મક્ષેત્ર

અંબિકા મહાત્મ.

સંસોધીત રચનાર

Regd No 291

પુરાણી જોષ્ટારામ ઉમેદરામ કાવ્યકર

(નાંદોલવાળા.)

મુ. રખીઆલ અને અમરાઈવાડી.

દોહરો.

વાંચક વીરા વાંચશે અંબાનું આખ્યાન
મહામાયાના માર્ગમાં ભલું કરાવે જાન.

પ્રકાશક

ઠાકર રામશંકર જોષ્ટારામ પુરાણી.

મુ. રખીઆલ.

ધી આનંદ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં પટેલ અંબાલાલ જીવરામે

કાપ્યું મુ. ગોમતીપુર નવીપોળ

પ્રત ૧૦૦૦

પ્રથમાવૃત્તિ

સંવત ૧૯૮૦

મને ૧૯૨૪

સર્વ હક કર્તાને સ્વાધીન છે.

ક્રીમત ૦-૪-૦૦ રશના પ્રમાણમાં જુજ.

૧૧૭૭૩

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૭૭૩ વર્ગક

પુસ્તકનું નામ બાલકૃષ્ણ ચંદ્રિકા
મીરાજી

વિષય ૫૨૪૩૪:૪૪૭

શ્રી બ્રહ્મક્ષેત્ર અંબિકા મહાત્મ

સંસોધીત રચનાર

પુરાણી જ્ઞેષ્ઠારામ ઉમેદરામ કાવ્યકર

(નાંદેલવાળા.)

મુ. રખીઆલ અને અમરાઈવાડી.

દોહરો.

વાંચક વીરા વાંચશો અંબાનું આખ્યાન
મહામાયાના માર્ગમાં ભલું કરાવે ભાન.

પ્રકાશક

ઠાકર રામશંકર જ્ઞેષ્ઠારામ પુરાણી.

મુ. રખીઆલ.

ધી આનંદ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં પટેલ અંબાલાલ જીવરામે

છાપ્યું મુ. ગોમતીપુર નવીપોળ.

પ્રત ૧૦૦૦

પ્રથમાવૃત્તિ

સંવત ૧૯૮૦

મતે ૧૯૨૪

સર્વ હક કૃતિ રવાણ છે.

કીંમત ૦-૪-૦ રશના પ્રમાણમાં જુજ.

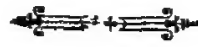
પરમ્વા પરત્વે પ્રેમાંબલિ
 વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
 પૃથ્વીઃ ૪૧૭
 ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ
 હરીગીત છંદ.

મમ પિતાએ પદ પારખી;
 અરપ્યું મને પ્રેમી પ્રસુન,
 વિશ્વેશ્વરી વૃતાન્તનું.
 કહે કાવ્ય શક્તિ વ્યક્તિમાં;
 વાણી તણા વિસ્તારમાં,
 અંતરની આરાધના.
 ચીદાત્મિકાના ચીત્રમાં;
 મંભાયાનો મહિમાય તે,
 હું કાવ્ય શક્તિને નમી.
 રટે રામ શંકર જે રચ્યું;

પદ બંધ કીધું પાંસર;
 હું અંબાને અર્પણ કરૂં,
 દ્રષ્ટાંત જે ખલકે ખરૂં.
 તે અંબાને અર્પણ કરૂં;
 અંચાર સત્યે સંચરૂં,
 હું અંબાને અર્પણ કરૂં.
 વિચીત્ર વર્ણન વિસ્તરૂં;
 હું અંબાને અર્પણ કરૂં,
 પ્રારંભમાં પગલું ભરૂં.
 તે અંબાને અર્પણ કરૂં;

રામશંકર.

શ્રી મહામાયા માહારશ.

અધ્યાય ૧ રાગ આશાવરી.

ગવરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગવરાતી કોમીતાઈ-વંગમહ

ગીરિજાનંદનને કડ વંદન,
કાવ્ય કળા વિષે કૌશલ્યતા કરો.
સરસ્વતી અતી અંધમાં કરાવી;
વાણી વિલાસમાં પ્રકાશ પાડવા.

આથ અંખા આપ અંતર ઉતરી,
મનોવાંચ્છા મારી સર્વ સફળ કરી.

પરાંખા પંથમાં પ્રદુલ્લતા પામી,
એના લીધે એક ઉત્તમ આખ્યાન

જેવા તેવા યજ્ઞ મંમાયાના ગુણ
લલાભલી પૃથ્વીમાં પ્રેમી કોઈ
કવિ કોવિંદને કહું કર જોડીને
ભગવતી ભક્તિની ભાવના ભાળતાં

અંખીકા આખ્યાન ઉતરાવે અંખીકા
અંતર શક્તિ વાણી દ્વારા વિસ્તરી
આખ્યાન આરંભે હું હવે આપને
પરમાર્થ પંથમાં પ્રયાસ આ મારો

મહીતળના મુળ મંડાલમાં માયા
પ્રાધાન્યપણે પુરેપુરી પ્રસરી
પ્રથમ બ્રહ્મ ચેતન ગતિ વ્યાપતાં
તેજોમય બીજ પ્રકુલ્લતા પામી

પ્રેરક પ્રકૃતિ પ્રકાશ પાંમતા
મહામાયામય મુદિત મુરતી

ૐ ઉદે થતાં ત્રીગુણ ઉપસી
આદિ માયા પુર્ણ પોતાના પ્રભાવે

વીનવી વારંવાર,
સુદ્ધિ બુદ્ધિ આપી સાર. ૧

મતી આપો અતી સારી;
વશો વહન પર ધારી. ૨

નૌત્તમ કરશે નિપુણ,
ગવરાવશે આપ ગુણ. ૩

ઉર મારે ઉશ્કેરાય,
રચવાને ચીત આય ૪

વાણી વિશે વપરાશે,
ગુણના ગાહક યાશે. ૫

કૃપા દષ્ટિ દ્વારા જોશે,
શંકાઓ સમજીને જોશે. ૬

કાવ્ય શક્તિરૂપ કહે છે,
કડી તૈયાર કરે છે. ૭

સૌને નમું શીશ નામી,
જેવા જેવી નથી ખામી. ૮

એ આદી બીજ અંખાય,
જેનાથી જન્મ જણાય. ૯

વાપીયો પુર્ણ પ્રભાવ,
ઘણું થયું ગરકાવ. ૧૦

ધંચા શક્તિ ઉદે પામી,
નાદાત્મિકા થઈ વિરામી ૧૧

પ્રાદ પરિભળ વાધ્યું
જન્મતું કાર્ય આરાધ્યું ૧૨

ત્રીશુભ વૃત્તિ સ્ફુરી પ્રવાતપણે
 રાજસ વૃત્તિના વિશેષપણમાં
 ભગવતી પ્રહમાને ભાળતાં ભાખીયાં
 સંસાર સર્જવા સામેલ રહીને
 પ્રહ્મા ભાળે મને તમે ઉદે કર્યો
 એ સુણતાં ગતી વિકળ વાધતાં
 તામસી તેજ વડે તર્ક તે સમે
 તે જોતાં સાત્વિક વૃત્તિ શરૂ થતાં
 જગતીની રચ્યક્તિમાં વિષ્ણુ વરોમને,
 તે સુણતા ઉત્પત્તિના આવેશમાં,
 પ્રહ્માની પેઠે વિષ્ણુ થયા અદ્રશ્ય,
 તામસ મય મહાદેવ સુર્તિમાન,
 વહે વિશંભરી વિભુ વરોમને.
 અથોગ્ય કાર્ય કરાવો મારી પાસે,
 સ્વયંભુની પ્રત્યે સરવેશ્વરી કહે,
 રચના કારણે કામ કહ્યું કરો,
 જુઓ આ દેવ આપ અદ્રશ્યમાં,
 તે સુષ્પી શંકર મોન રહ્યા સુખ,
 ના કેહેતાં નકાવ હા કેહેતાં હરકત,
 વિશંભરી વિનવી વરતું પછી,
 પછી પુણ્ય પોતે પ્રેમ પસારીને,
 સંપુટ કર પર શિર ધરી શીવ,
 સરજન હારી તું પ્રહ્મસ્વરૂપિણી,
 હૃદય રૂપ આદ્યશક્તિ તું અંબીકા.
 ઉત્પાદક આપ પુણ્ય પ્રકાશક,
 સ્વતંત્ર શક્તિ સત્તાધીશ સમરથ,
 પ્રવર્ત પણાના ભેશમાં જેમને,
 આરંભમાં જેમ વાંધો આવે નહિં,

ઉત્પત્તિમાં તદ્દરૂપ,
 સરજાયું પ્રહ્મ સ્વરૂપ. ૧૩
 વીધી તમે મને વરો,
 તમામ તૈયાર કરો. ૧૪
 એ થકી ન થાય એક,
 તામસમય થયાં તેહ ૧૫
 પ્રહ્મા અદ્રશ્યમાન થયા,
 વિષ્ણુ ઉદય આપ થયા ૧૬
 વિષ્ણુ વહે બને કેમ,
 તામસમય થઈ તેમ. ૧૭
 માયા તામસ તદાકાર,
 દરસાઈ આવ્યા તે વાર. ૧૮
 ભવ ભાળે ભૂલભારી,
 વારતા જુઓ વીચારી, ૧૯
 એણું ન આણુશે આપ,
 ના કહો તો દેઉ આપ ૨૦
 તે થશે દશા તમારી,
 અંતર જોતા ઉતારી, ૨૧
 માટે નમી પડું એમ,
 આગના આપશે જેમ, ૨૨
 ઈશ આરાધન કરતા.
 આરતનાદ ઉચરતા, ૨૩
 મહામાયા મહિતળ માતા,
 સરવેશ્વરી સુખ સાતા. ૨૪
 વિશ્વવિલાશક દેવી,
 મહનગતિ જોવા જેવી: ૨૫
 આપ કરાવો છો કામ,
 એમ ઉકેલો તમામ. ૨૬

વલણુ.

તમામ તેવડ તે કરો.	જેમ ન આવે બાધ.	
આપ વચનમાં અનુસર,	નહિં મારો અચરાધ.	૨૭
શંકર સ્તુતિ સાંભળી.	પરખાણું પરમાણુ.	
જેષ્ઠ જનુનિ તે પછી.	વેગે વહીયાં વાણુ.	૨૮

અધ્યાય ૨ રાગ લાવણી (એક વખત વીડલવર આલ્યા)

મહા માયા મહાદેવની પ્રત્યે.	વિચારી વહીયાં વાણી	
સમાધાન સમજાવે સરવે,	પુરી રીતે પ્રમાણી. ૧	
સહજ ન સોંશાશે ઉર શંકર,	કામ બંધુ એ તમો તણું.	
સંસાર સરજવાના કાર્યમાં.	શિવ શક્તિનું ૧ ચુંકાપણું. ૨	
ભોળો ભાખે ભલે ભવાની.	એક સુણો મારી અરણ	
હૃદય કરો આ બે દેવોને.	સચુકતે કરી એ મરણ. ૩	
પ્રભાવ પડતાં પલમાં પ્રગટયા.	વિષ્ણું વિરચી જોડે,	
ત્રીગુણાત્મક તે ત્રીદેવો.	માયાને મનવે કોડે, ૪	
પર્મ કારિણી કૃપા કરીને.	એક અમારું કહ્યું કરો.	
ત્રીગુણ રૂપે સરજ્યા અમને	એમ ત્રીગુણી રૂપ ધરો. ૫	
કાર્યમાં અનુકુળતા આવે.	જકતપણું જામે જેથી.	
અનુસાર પસાર કરીને.	કામ કરીશું મજેથી. ૬	
મહામાયાના મહા પ્રભાવે.	ત્રણ સ્વરૂપ સરજ્યાં ત્યાંય	
ગુણ ગુણની મીલાવટમાં	ત્રીદેવોની બાદી બાંધ ૭	
ઉમારૂપ વરીયુ શંકરને	વિષ્ણુને વરીયા પદમાં.	
સાવિત્રી સ્વરૂપની સાથે.	બંધાણા પોતે બ્રહ્મા ૮	
ત્રીગુણરૂપ વયાં ત્રીગુણને	પ્રથકપણું પેખાવાને.	
માયાવી વિદ્યા માયામાં	ઉપડતી ઉપબવાને ૯	
તેથી તે ત્રીગુણીમાયા	ત્રીપુરા રૂપે વાધી,	
પ્રેરકપણમાં પાસે રહીને	સંસારની રીતી સાધી; ૧૦	

મહામાયાએ મેળ મેળવી	ત્રીદેવોને સોંપ્યાં કામ,	
રચવાનું સોપ્યું ૧ સ્ખટાને	વિષ્ણુ તં પાળો તમામ;	૧૧
તામસ રૂપ શંકરનું તેથી	કંઈક એમાં કરશે સંહાર,	
કર્તા ભર્તા ને શીવ હર્તા	એવા હક આપ્યા એ વાર;	૧૨
મહામાયાના મહા કર્યમાં	તમો સન્માન પણે ત્રીદેવ,	
એ મધ્યે મુખ્યમાં મહાદેવ	મહા કામ કરનારા એવ;	૧૩
વિષ્ણુ વિરચી ૨ અદ્રશ્યમાને	પુત્રપણે પાછા પડીયા;	
દ્રશ્યમાન સદાના શંકર	એથી એ આગળ અડીયા,	૧૪
અત્રીનાસી ઉત્તમ પદ એનું	સદા સનાતન સમન્નશે-	
ઉત્પત્તિની કાયમ સ્થિતી	આપ અજન્મા ઓળખાશે,	૧૫
તમો ત્રીદેવો આ જગમધ્યે	પ્રભુ પણામાં પુનશે;	
મહામાયાના મહા મંડાણે	આદ્ય રૂપમાં ઓળખાશે,	૧૬
કૃમ પ્રમાણે તમામ તંત્ર,	રચવા સારા સમન્નવ્યા.	૧૭
બ્રહ્મ સદન દેલાશ અને.	વૈકુંઠ વાસીયા માયાવી,	
ત્રીદેવો ત્રીસ્થાનમાં સ્થાપ્યા,	અંતર માયા ઉપજાવી.	૧૮

વલણ.

ઉપજી માયા મુખ્યમાં,	હરી હર વિધી જેહ,	
પોત પોતાના પંડની,	ફરજ જાળવે તેહ,	૧૯
ભાર પછી જે નિપજ્યું,	સૌ સમજવા સાર;	
જેષ્ઠારામ જણાવશે,	વર્ણવી. એ વિસ્તાર	૨૦

અધ્યાય ૩ નામ ત્રીનાલી ચોપાઇ.

મુળ માયાએ મંડાણ કીધું,	સહીનું કાર્ય સૌ સોંપી દીધું;	
અધિકાર અવની તણો, આપ્યો,	એથી પુરજુ પ્રતાપ વ્યાપ્યો.	૧
બ્રહ્મા વડે રચના રચાય,	વિષ્ણુ વડે પોશણ એનું થાય;	
ચોગ્ય સંહાર શીવ સંહારે,	સત્તા પોત પોતા તણી પાળે	૨
માયાવી બનતી બહુ બી-ભાય,	જેમ જગત જામતું બાય;	
વધવા માંડ્યો વિસ્તાર એથી,	શીવ બ્રહ્મા ને વિષ્ણુ વડેથી	૩

એમ વખત વિશેષ ગયો,
અનુક્રમ અનુકુળ આવે,
માટે બાંધો એવું કાળ ચક્ર,
એવા વિચારમાં ત્રણ દેવ.

સુયે ગતીમાં ગણતરી કીધી,
અર્ક ઉગીને આથમી જાય;
જ્યારે દીનકર દેખાય નહી.
રાત દિવસ એઉ મળીને,

એવા ત્રીસ દીવસ જ્યારે જાય,
બાર માસનું બાંધીને માપ,
વર્ષ વડે સૌ ગણતરી રહે,
વર્ષ પુણું તણું મેળ માપી.

સાઠ વરશે પુરા જ્યારે થાય,
એમાં ત્રીદેવતા ત્રણ ભાગ,

એક વીશી એવું નામ ભણી,
પહેલી વીશી ૧ વિરંચીને આપી,
ત્રીજી વીશી રાખી શીવ કેરી,
વીશી વારો ૨ વીધી તણું આવે,

એમાં થાય વૃદ્ધિમાં વધારો,
વીશા વિષ્ણુની સૌ પ્રજા બાળે,

સાચવે સૌને સામાન્ય ભાળે,
મુળ તામસ તેથી સંહારે,
એવી રીતે મળી ત્રણ દેવ,
અનુ ક્રમ રીતે અનુસરે,

એક સમામાં શીવની ભોશી,
માપ કરતાં માર્યા બહુ જીવ,

વીશી ઉતરી પ્રજાની થઇ,
જાતે જોઇ રચી રચનાય,

માપ રાખવા વિચાર થયો;
ત્રણમાં વારા ફરતાં ફાવે. ૪
કોઇ વાતમાં ન આવે વક્ર;
મળીને કરે ઠરાવ એવ. ૫

પળ પળ પણ લક્ષમાં લીધી,
એટલી વેળા દીન કેહેવાય; ૬
વેળા એટલી ને રાત કહી.
એક દીવસ રચાયો કરીને, ૭

એને એક મહિને બોલાય;
એક વર્ષ એવી પાડી છાય ૮
એને એક સંવત્સર કહે;
સાઠ સંખ્યા સંવત્સરની રચાપી. ૯

એક સંવત્સરી તે કહેવાય.
વીશ વરશને આવીઓ ભાગ, ૧૦

ત્રણ વીશીઓ તે તણી ગણી;
બીજી વીશી વિષ્ણુતણીરચાપી. ૧૧

વારા ફરતાં મારવી ફેરી,
ત્યારે અવની અતિ ઉપજાવે. ૧૨

રજો ગુણ છે વધારનારો;
પ્રજાના રચેલાને સંભાળે. ૧૩

આવે શંકરની વીશી આળે;
વૃદ્ધિ કરતાં હાની વધારે. ૧૪

કયાં કરતા કારજ એવ;
કાળ ચક્ર એવી રીતે ફરે. ૧૫

કયો વિશેષ સંહાર ૩ પીચી;
કંઈક ક્રોધમાં આવેલા શીવ. ૧૬

૪ અજ આવીયાં અમલ ભઈ;
એમાં અતિશે બાંધી દેખાય. ૧૭

આપ મહેનત નિરૂપણ બાણી,
રજેની રીતે હૃદય રૂઠ્યા,
અરે શીવ સ્વભાવના કેવા,
કરી નાંખ્યું છે કેટલું આણું,
મારે પાછું એ ઘરવાનું રહ્યું,
લાગે વસાવતાં વડી વાર,
ક્યારે કરવું કે કઠણ પડે,
વૃદ્ધિ દેખતાં વધારે ખીલે,
મુળ રેનાર પોતે મસાણે,
બાતે ભેગી બાણે નહિ રીત,
રૂચે પાધર પાધર ઇચ્છે,
એવા શંકરને કેમ કરવું,
મને એવું પાલવતું નહીં,
ત્રણે મળીને ઠરાવ થશે,
કહ્યા વિના ન ખખર પડે,
એવા ઉકાંટામાં અજ ભમ્યા,

અતિ અંતરમાં આણું આણી;
એથી કોધના અંકુર ઉઠ્યા. ૧૮
ઉપબવેલું અવટાવે એવા;
હત લાગે તો ન જુએ પાછું ૧૯
એમાં શંકરજીનું શું ગયું;
ખોતાં ન લાગે વાર લગાર. ૨૦
પોતે તૈયારમાં આવી અડે;
મન મુકીને પ્રબળે પીલે. ૨૧
એથી મસાણુ કરવાનું બાણે;
ભોગી ભાંગના ભાન રહિત ૨૨
પરની પીડા ન પોતે પ્રીચે;
મીથ્યા મહેનત કરીને મરવું. ૨૩
ન્યાય કરાવું વિશ્વજીને કહી;
ત્યાર પછી આ કામ ચાલશે. ૨૪
કાંક એમાંથી ઉકેલ જડે;
વડા વિચારે વિરામ પામ્યા. ૨૫

વલણ.

વિરામ પામ્યા મન વિશે
અંતરના આવેશમાં
હવે હરી હર તે પછી
જેષ્ટારામ તે બાણીને
અધ્યાય ૪ રાગ

શ્રદ્ધા થઇને શુન્ય,
રહ્યા મુખથી મુન્ય. ૨૬
સમજે સમાચાર,
સૌ સમજાવે સાર. ૨૭
ચોપાઈ (તુળશીદાસની)

મુન્ય થયાને લાગીયો લેશ
અષ્ટિની કૃતી કરવાનું કાજ
વિષ્ણુ પાલકપણામાં પોતે
આજ ઉત્પન્ન આવે ન કશું
ક્યાંય ગયા કે કંઈ કશું થયું
એવા વિચારમાં વિષ્ણુ વળીયા
લાગ્યું તો પ્રદ્ધા છે તદ્દલીન
વડે વિષ્ણુ વીધી શું વિચારો

શુન્ય વિરંચી પડ્યા વિશેષ
ઉદાશીમાં રહ્યું બંધ આજ. ૧
એમને જાણાયું જગ જોતે,
પ્રદ્ધાના મનમાં કેવું વરસું. ૨
કાજ આજનું અચકી રહ્યું,
પ્રબળપતિ પાસે આવી મળીયા. ૩
અતિ અંતરમાં ઉદાશીન,
કેમ બંધ કયો કામ વારો ૪

પ્રજ્ઞાએ બાળીયા બચવાન
 આપ્યું આસન આગળ આવી
 વિષ્ણુ મને વસ્ત્રો એ વિચાર
 આપણ ત્રણ દેવો સંગોવડ
 સરખો આપણો અધિકાર
 તમેને અમે તો જાણે એક
 ઉપજાવું હું સાચવો તમે
 પોતે સંહારકાર પણામાં
 એટલે વૃદ્ધિમાં નાચ થાય
 મારૂં ઘડયું પોશેલું તમારૂં
 ધરી ધરીને મરૂં છું મથી
 વિષ્ણુ તમારૂં શેવેલું સર્વ
 મારે મારે ન ઘડવા જીવ
 તમારે પણ મટશે મહેનત
 વિષ્ણુ વહે જરે પ્રજ્ઞા ચાલે
 માયાની લીલાનો લોપ થાય
 પામે મહામાયા એથી પ્રકોપ
 તમે કરતાં અને અમે ભરતાં
 અનાદિ તણો છે એવો ન્યાય
 એમાં શો દેખીએ શીવ કોશ
 અમે શંકરને તેથી લાવું
 એમ જાણને સમજાવી હરી
 ચાલો શીવ પડયું તમ કાજ
 આપ પ્રત્યે જનુચીત આણી
 સમજવો આવી તહી તમે
 ભલે લાજ્યા હર હરખાઈ
 શીવ ભાલીયા સાંભળો વીધી
 કહો શો પડયો છે મારો વાંધો
 મારી વીશીને મેં વારો કયો
 તેમાં તમે આણી આમ જોણું

સજ સર્પ કંકુ સનમન,
 પછી પોતાની વાત બજાવી, ૫
 શીવ સાગી તાકા તકશર, ૬
 એમાં જુદું શંકરનું તક, ૬
 એમાં શિવ વધ્યા છે અપાર, ૭
 ઉલટો એમનો અવિવેક, ૭
 અને શંકર તો સામા હમે, ૮
 ઘાંધુ કાઠી નાંખતા ઘણામાં, ૮
 મારી તમારી મહેનત જાય, ૯
 શીવન જીએ સારૂ નઠારૂ, ૯
 એનો હિસાબ હરને નથી,
 નાંખે સંહારી કેટલો મવ ૧૦
 પછી ફોને સંહારથી શીવ,
 ભલેને જતું રહે જગત ૧૧
 એ તો ઉલટું આપને સાલે,
 જગ જામેલું જાવટાઈ જાય. ૧૨
 થાતાં આજા તણો એમ લોપ,
 સ્થાપીયા એમાં હરને હતાં. ૧૩
 પ્રલય જેવું પ્રલયમાં જાય,
 તમે ન જાણશો રેશ રોશ ૧૪
 સમાધાન તમારૂં કરાલું,
 હર પાસે ગયા હશે ભરી. ૧૫
 ખેડા રીસાઈને જાજ આજ,
 કરવા ધાધું છે કુળધાણી. ૧૬
 આવ્યા તેડ્યા આપને અમે,
 અતુરનનને મળ્યા જઈ. ૧૭
 કદા મરજી આજે કેમ કીર્તી,
 આમ આગવા ચલાડા સંધિ. ૧૮
 અનુકુળ રીતે અનુચયો,
 કરવા છેક ધાધું થું તોણ. ૧૯

પ્રહ્લા ભાજે બલે લોળાનાથ
આજ ત્રણે થયા ઠીક લોળા
તમે તામસી ન તમા તમને
હર વટમાં વધ્યા વધારે
તમે માલક મગરૂળી રાખો
જણાતાજ મેલા ઘેલા જેવા
હંડીયાનું કુટીયું કરી નાંખો
માફ શીથ કાપેલું ત્યારથી
સીદ આટલો સંહાર લીધો
કરું ત્યાર તે કીધું દુર
માટે હું હવે ઘણી ક્યારે
એટલું બાલીને ભેયું દોડું

આપ આવીયા સ્થામની સાથ,
મારે બોલવાની આવી વેળા, ૨૦
અતિ હલકા બાણો છો અમને,
માટે કરવું ઘટે આમ મારે, ૨૧
કરો સંહારકારમાં સાખો,
ઘડીમાં કરો ગજબ એવા ૨૨
કોની શર્મ જરા નવ રાખો,
આપને જોળણું છું ત્યારથી ૨૩
મને કેટલો હેરાન કીધો,
તમે શેઠને અમે મજુર ૨૪
માફ મન મનાવશો ત્યારે,
જરા પ્રહ્લાએ મરડીયું મોડું, ૨૫

વલણ.

મોડું મરડી ખેશીયા	પ્રહ્લા થઇને રાંક,	
કહેવાનો રહી ભય છે	બાકી ખીલે વાંક.	૨૬
ત્રણમાં સરખો ભાગીયો	એનો નહિ હિસાબ	
પ્રહ્લા તો લોળા હશે	શિવ દેખાડે દાખ.	૨૭

અધ્યાય ૫ રાગ માડની ઢબમાં લગાર લેકાવીને લેલો.

અજ ઉભરો ઉરનો કાડે	બાણે વિષ્ણુ છે ઠેકાણું પાડે,	
એવા ત્રેશે ઉચું ઉચરે	આંખો આધીપાધી અતિકરે	૧
મુલો વિષ્ણુ વૃતાન્ત છે ખીલું	એટલે આમ આપને ખીલું	
ભુજો આપણ ત્રણ સમાન	ત્યારે ત્રણેયું સરખું માન.	૨
જકતના કાર્યમાં ભાગીદાર	નહિં અધિક ગુન્ય લગાર,	
તેમાં તમે બેઠ જણા એક	મને પ્રાણણ જેવોગણો છેક.	૩
તમે પરભાયા પુબર્ધ બાજો	બધુ જકત બળીદાન ખાઓ,	
જ્યા ને ત્યાં જગતમાં જણાતા	પ્રાણી માત્રના હાથે પુજતા.	૪
દુનિયામાંથી દશાંશ લેતા	ક્યારે એક પાઈ મને દેતા,	
ત્રણ પણમાં તમે પેખાતા	અમે કુટાઈ મસીએ વિધાતા.	૫
કયો જકતમાં બાજો જમાવ	મારો કોઈ પુછે નહિં ભાવ;	

હરિહરના ચર હોમ આદે
 કરનારાનું તો નહિં નામ
 બેઉ જણની સુતિઓ મનાય
 તીથો તમામ તમાશ નામે
 જુઓ શીવ હું સૌ થકી પહેલો
 રચુ પ્રથમ હું રચનાય
 ન રચુ તો બેઉ રહો બેશી
 માટે વિષ્ણુ જીવદો વિચારી
 આમાં શું માફ કહેવું છે જોડું
 તમે ખાઓને ખજરાવો નહીં
 ભાખે ભુતળ કે શીવ લોળા
 ખાશખારનું બચાવી બચ
 સ્વાર્થ સાધતાં આવડયો સારો
 ગામે આમ સૌ ધરે અણાચ
 એ બધામાં તમે બેઉ જણ
 હમ્મણ નહિં હરિતર માંદા
 માટે હવે આશો નહિં ચાહુ
 હિરસો હકનો આપશો જ્યારે
 આપ બેઉ જણા એમાં બણો

જનો જકતના બળવે બદે. ૬
 ધરણીમાં મળે નહિં ધામ;
 ત્રીજો ભાગીયોનવજોળખાય ૭
 કોઈ ન જુએ સપ્તાની સામે,
 ઠાઠા રૂપ માયાએ કરેલો. ૮
 ત્યાર પછીએ તમરી થાય
 કેને પાળો કેને નાજો રેશી ૯
 એક અદલ ન્યાય ઉતારી,
 મેલું દેવાનો આપને મોડું, ૧૦
 એટલી અકડાશ તો રહી,
 પણ ગમડાવતા કેવા જોળા. ૧૧
 મારો હિરસો હરિહર ખાપ,
 કયો પરભાયો પગ પેસાશ ૧૨
 દેરાં દો દેશ દેવ દેખાય,
 નહિં બ્રહ્માના કર્મનો કણ. ૧૩
 જરા મનમાં આવે છે કાય,
 મારો પૃથવી પર પગ ધાહું ૧૪
 મનાવાનો છું માધવ ત્યારે
 કયાશ કરીને વાત પ્રમાણે. ૧૫

વલણ,

પ્રમાણે વાત વિષ્ણુ તમે
 હું લોળો બ્રહ્મા સમે
 હરિહર હરણી ઉચરે
 જેટ જણાવે તે સઉ

સમજો શિવ સંગાથ,
 હેતે બલો હાથ. ૧૬
 વડો કરી લચાર,
 કાવ્ય કરી તેચાર. ૧૭

અધ્યાય ૧

રાગ આશાવરી

બ્રહ્માનું ભાખેલું સાંભળી શ્રી પતી
 ચંકર શાંભળ્યું સપ્તા વહે સાચું
 ન્યાય નીત તણી વાત વિચારતાં
 જકતમાં ભેઈ વળો ક્યારે જડે કાંઠય

પશુપતી પ્રત્યે કહે છે,
 જેલું છે એ ઉચરે છે, ૧
 એમને જોળજે કોણ,
 અજ નામનું એધણ. ૨

માટે મનાવા ઘટે હવે આપણે
 પ્રહ્લાણ લોળીયા છે ભલા માણસ
 શંભુ વદે વિષ્ણુ તમે કરો એમ
 મારી દો મેળ ભવો ભવ પ્રહ્લાની
 રચના રચનારા જહુ કહે મહેનત
 બોધુ' દેખાય છે એ વડે આપણું
 આપને ઉત્તર એ દેતાં આવડે
 ઉપમા આખ્યામાં બાકી ન રાખશે
 એક મતમાં આવીને હરિહર,
 ભવોભવ મેળ પ્રહ્લાની મારવા
 સાંભળો પ્રહ્લાણ ભુલ ભારી પણ
 આપના તરફના તમામ હિત્સાની
 આપના કર્તા પણે આવે અગવડ
 જ્યાં ને ત્યાં ભતાં ભમે નહિ જગત
 એટલે અમોએ ન્યાય એ ઉતાર્યો
 પ્રહ્લાપદ અમે આપું જાણી આપ
 આપના વંશ જે આપ જેવા થયા
 અમોને જગતમાં એણે જણાયા,
 અમારી પ્રાણ પતિષ્ઠાના પ્રારંભે
 એ પછી સૌ શેવા કદ અંગીકાર
 અમો મુતિ માન ને તમો પ્રતક્ષ
 અધિક માન અમો થકી આપીએ
 કહો પ્રહ્મા પછી વાંક કાઢો સાનો
 તમો નહિ' તો એ તમારા સૌ સુત
 આ બધું બોલવું ન ઘટે આપને
 તદ્દુપરાંત વળી અમો આપને
 તમો તમારૂં જગત રચ્યા કરો
 પ્રહ્લાની પ્રાણી આપો કરે પ્રાણજી
 આપના વંશ વિશે વડા વિદ્વાન

સાફ કરી સનમાન,
 ઉધકીયા આજ કાન, ૩
 આપની મરણ્યે મારી,
 ઉપમા આપીને સારી, ૪
 જે એમને કેન માને,
 માટે મનાવો પ્રહ્લાને, ૫
 ગોઠવશે ગેંડ બંધ,
 સાંધો દો સાથે સખંધ. ૬
 વિષ્ણુ ને પ્રમુખ કર્યા,
 આપ હશીને ઉચર્યા. ૭
 અમો ચુકયા નથી ચીત,
 અમે કરી એવી રીત. ૮
 એટલી નહિં અવકાશ,
 ખાત્રી આવે એમાં ખાસ, ૯
 આપનો જે પરિવાર,
 તરફનો સૌ અધિકાર ૧૦
 અમોને પુખ્તા કરીયા,
 એ એમાં ઉડા ઉતરીયા. ૧૧
 પ્રહ્લાચાર્ય થઈ આવે,
 ત્યાં તેજ પાસે પુખ્તવે. ૧૨
 પુખ્તઓ અમારી પાસ,
 રાખીએ આપની આશ, ૧૩
 શું ? છાતું સંતાડી રાખ્યું,
 સરખા પહું સાચું નાંખ્યું, ૧૪
 મુળ પ્રહ્મા લોળા એથી;
 વરદાન આપુ મજેથી. ૧૫
 આપના અર્જુન જેહ;
 પોતે નિલાવશે તેહ ૧૬
 ઉપજતા આપ જેવા,

બ્રહ્મયોની તણા પુણ્ય પ્રભાવથી
માટે એમાં ન જોવા જેવું આપને
આપી અધિકાર અર્જુનને એમ

બ્રહ્મા ભાષે ભલું ભાંખીયા બુધર
ન્યાય નીતિ નરખાણિ હવે મને

ત્રીદેવ પંક્તિમાં તમે ગણ્યો મને
સારી રીતે સમજાયું સઉ
એક રહે અદ્વેશેાં મારા ઉરમાં
પાળ્યા કરે બોલો છો જે ભેઉજણ

બ્રહ્મી વૃત્તિ ભલે આપુ બ્રહ્મણને
હું મારી મેળે રચના રચ્યા કરૂ
પુત્ર પ્રતક્ષ પછે પુખ્તયા કરે
હરિ હર મળી મારી આપો મેળ

વિષ્ણુ વદે અમો વાડવના વશ
વિપ્ર વાણી વડે પામીશું વિસ્તાર
પૃથ્વી પરના પ્રતક્ષ દેવએ
રૂપે રૂપે દદે ધર્મના ધારક

વિષ્ણુ કેમહાદેવ કિંવાકો દેવતા
ભગવાનના જેવા બ્રહ્મણને માની,

સકળસુરનું મુખ એ સોમપ
પ્રત્યેક દેવ એ પોતે બેસારસે

હર કોઇ ધર્મના મારજના મુખે
આચાર્ય પદમી પ્રથમ બ્રહ્માની
ઉપદેશ આપશે અવનવા એવા
મુળ મંડાણના વિલાસમાં વડા

દેવના દશાંશે દેવા તણાં દાન
તમામ દેવના મંત્ર વિપ્ર વથ

ભુતળમાં ભુત ભવિષ્ય વારતા
પ્રત્યેક વાતના બુલાસો પુછવા

બ્રહ્મપુત્ર પાકે એવા, ૧૭
તમો જગત જમાવો,
પ્રેરક પછે પુખ્તવો, ૧૮

આપ ભલા ભગવાન;
આ વાતમાં આનંદુ ભાન ૧૯

સાચનું સમાન પણું
પણ હું હવે એટલું ભણું ૨૦
એટલો પણ આપ કાપો,
સદાનું વચન આપો, ૨૧

એઓ કયાં કરે કામ.
તકરાર તોડી તમામ ૨૨

બ્રહ્મત્વ રૂપમાં સદા,
પાછી પડે નહિં કદા. ૨૩

વાડવ ના મુખે રહીશું,
ધ્વીજ દ્વારા બલી લેશું ૨૪
બુદ્ધેવ નામે ભણાશે,
વિદ્યા ભલાશકથાશે. ૨૫

તમામના ભકતો જેહ,
સાચવશે શેવા એહ, ૨૬

ભારે થશે બાગ્યવાન,
જાતે મેળવશે માન, ૨૭

બ્રહ્મબીજ બીજ રોપે,
કોઇ માગા નહિ લોપે, ૨૮
સૌવર્ણના ગુરૂ ચાશે,
અંથ કારક ગણાશે, ૨૯

લેશે અધિકારી આપ,
સૌના ભાપી બાણે ભાપ, ૩૦

બ્રહ્મપણાથી જણાશે,
પંક્તિની પાસે બંધશે, ૩૧

જન્મ પરણમણું તણી ક્રિયાસઉ	પ્રાદાણુના હાથે થાશે,	
તમામ વર્ણમાં પોતે પુરોહિત	ગામના ગોર ગણશે.	૩૨
યાગ યજ્ઞાદિમાં એ પોતે યાત્રીક	તમામ મેળવે તત્ર,	
ગમે તેવિધા તણુ ધીજ એ ધ્વીજ	મેળવશે મહામંત્ર,	૩૩
પ્રદાંડ તંત્ર તણી ગતિ તમામ	ભુગોળની આદે જેહ,	
ગણીત ગણી સૌ વખત વરતશે	ટીપણું તપાસી તેહ,	૩૪
પ્રદાણુ આપના પ્રાદાણુને આપ્યું	સૌના થકી શ્રેષ્ઠપણું	
પણુ એમાં એક કહેવાનું એટલું	એ પણ આપને ભણું.	૩૫
જ્યાં સુધી પ્રાદાણુ પ્રદાત્ર પાળશે,	ત્યાં સુધી એવા અમુલ	
ધર્મબ્રહ્મ થતા દૈવત સી જશે	થાસે સૌના સમતુલ,	૩૬
પ્રાદાણુપણું ન હોય એની પાસે	તો પછી કિંમત ઠેડી,	૩૭
પુજાપાપણું એની પાસે નહિરહે	નિભાવસે હાથ હેડી,	
આવી રીતે પ્રહમા અને શીવ એ	મલીને વરદાન દીધું	
અંત લગી સહી અમે પાળીશું	સૌસુરે કણુલ કીધું,	૩૮
વહો વીધી હવે ઇચ્છા દેવી આપ	માગવું આથી અધિક,	
પ્રહમા કહે એક આકંઠા એટલી,	નિશાની રાખો તો ઠીક,	૩૯

વલણ

ઠીક નિશાની રાખશે,	પ્રહમાની ભગવાન,	
અજ આશ્રમ સૌ ઝોળાએ	એટલું રાખો માન,	૪૦
લાળી પ્રહમાની લાવના	વિષ્ણું વહીયા એમ,	
જેટ કહે સૌ શાંભળો	પુરણઆણી પ્રેમ,	૪૧

અધ્યાય ૭ રાગ મેવાડો,

ભગવાન પ્રહમાની લાવના લાળીને	પુરા થયા પરશનજી,	
વિધીનું માન વિશેષ વધારવા	ઝોડીયા જુગજીવનજી.	૧
પ્રજાપતિ હું હવે આપપ્રતિમા	પધરાવું મુજ મુકામજી,	
મારી પાસે રોજ માણ ને મનાવું	પુસ્કર રાજના ધામજી	૨
પધરાવાશે મુરતી આપની તહી	જુગો જુગ જણાયજી,	
મારા સૌ શેવડો સો શેવા સાચવે	મારા અંગાથે સદાયજી	૩

વિષ્ણુ વાણી મુણી થઈ ધન્યા શીવને
 શાંભળો પ્રમાણ હું આપ મુરતી
 પ્રહમા ભણે ભલે ભેદની મરણ
 હું હવે રચુ મારા નામનું એક
 વહે હરિહર પ્રહ્લા ભલે ભલે
 આપને યોગ્યતા આવે એ સ્થળમાં
 ત્રણ દેવો તત્ તે નકેચાલીયા.
 મરૂત ગુજરના મધ્યભાગમાં
 ત્રીદેવે મળીને નક સ્થાપીયું
 અવનીના અંત પી રહે કાયમ
 તમામ તીર્થોનું ફળ આ એકમાં
 ત્રીવેણી ત્રઠ રચું ત્રીદેવે મળી
 શંકરે ગંગાધાર ઉપભવી ત્યાં
 સરસ્વતિ ધાર અઘટાએ અભાવી
 વિષ્ણુવહે વીધો આ તીર્થ તમારૂં
 અમારાં તમામ તીર્થોની સંગાથે
 આ સ્થળ મુરતી આપવી પધરાવે
 આપનો મહિમા વધારે વાધશે
 આપનું ઉત્તમ તીર્થ અમે રચું
 પ્રહ્લપ્રતિમાનાં હરસન દેખાતાં.
 વાડવ વર્ગને વિશેષપણામાં
 પ્રહ્લ આવેશ તણો ઉચો અંકુર
 નરનારી નેહે આવી તીર્થમાં
 ભત્રી રીતે પ્રહ્લભાવનાં ભાળતાં
 એમારી મુરતી પ્રત્યેક સ્થળમાં
 એક વાર ને નહિ પુજે આપને
 આ પ્રહ્લ તીર્થમાં પ્રહ્લત્વ પાળતો
 અઘટપણું ન નવો પ્રહ્લક્ષેત્રમાં

હું પણ પ્રહ્લમાથી ભાપુંલ,
 મારી કેલાસમાં રાખુંલ, ૪
 આપનાં વચન માપુંલ,
 આગવું સ્થાનક સ્થાપુંલ. ૫
 ચાલોને જકતમાં જઈએલ.
 થઈને બહેર થઈએલ, ૬
 આવ્યા મૃત્યુ લોકમાંલ.
 જગા તણો એમ બાંધલ. ૭
 પુર્ણ બળ પસારીલ.
 એમ બરોબર મારીલ, ૮
 આપનું એમ વિચારલ
 મુકીયું મહાત્મ અપારલ, ૯
 વિષ્ણુ એ યમુના ધારલ.
 ધંગમ રાખ્યો તે કારલ, ૧૦
 અવનીમાં છે ફક્ત એકલ.
 કરશે બરોબર છેકલ, ૧૧
 પુજે પ્રભ પર્વિવારલ.
 પ્રખ્યાતી પામી અપારલ, ૧૨
 જે જન આવશે કોયલ.
 સૌ તીર્થનું ફળ હોયલ, ૧૩
 આપ પ્રતિમાને પુજેલ.
 સુદતા પામીને સુંડેલ, ૧૪
 નીતિની રીતમાં નહાશેલ.
 મનચાલ્છત ફળ થાશેલ. ૧૫
 પુજતા પ્રત્યેક લોકલ,
 તો અમે તે કેરૂ ફાંકલ. ૧૬
 ભલી રીતે સુખી થશેલ,
 ઉત્તરો અવદારૂ ભાશેલ. ૧૭

આપે આ ખેડ કરાવી ખરેખર મહિમા માટે તમામજી,
 તેથી આ પ્રદક્ષિણેનું આગે જતાં થાશે પ્રદક્ષિણે નામજી. ૧૮
 એવી રીતે હરિહરને પ્રદક્ષિણે મહાત્મ સુક્રીયાં હાથેજી,
 પુન્યનાં પ્રમાણુ સ્થાપ્યાં પુરેપુરાં ત્રીદેવે મળીને સાથેજી
 પ્રદક્ષિણ તણી રચના રચીને ત્રણે થયા તુષ્ટ માનજી,
 અત્યંત હર્ષાનો ઉલરો આવતાં ભાગી ઉઠ્યા ભમવાનજી. ૨૦
 સુણો શીવ હંમે અપ્તાને સમજાવ્યા સાફ કરી સમાધાનજી,
 આનંદનો દીન આપણે આજનો ધરો મહામાયાનું ધ્યાનજી. ૨૧
 પ્રદક્ષિણ ભાષે ભલે ભગવતી તેડાવે રાખુ મારા સ્થળ માંયજી,
 મહામાયા વડે થશે વિખ્યાતી જગતમાં જ્યાંને ત્યાંયજી. ૨૨
 શીવ કહે કહેવાનું કરતો હતો એવામાં વિષ્ણુએ કહ્યુંજી,
 સારી રીતે કરો અંબ આરાધના ત્રીદેવે લક્ષમાં લહ્યુંજી. ૨૩

વલણ

ત્રીદેવે	લહ્યું	લક્ષમાં	ધાર્યું	ધરવા	ધાન,	
ઉમંગના		આવેશમાં	ગંભીર	કરતા	ગાન.	૨૪
વાણીના		વિલાસથી	આરાધે		અંબાય,	
જેષ્ઠારામ		જણાવશે	આગળનો		અધ્યાય.	૨૫

અધ્યાય ૮ રાગ (સ્વતન મંજરીનો)

જય જગદંબા જગ જાતારે. અંબે અંબે,
 જય વિશંભરી વિધાતારે. અંબે અંબે. ટેક

પ્રહમ રૂપા અનુપ અરૂપા ચીદાનંદ ચિદશક્તિ,
 અપરિમિત અમિત ઉપાવન તુવિસ્તારણુ વ્યક્તિ.
 આદ્યબીજનું ઇચ્છા રૂપે થઈ અવની આશક્તિરે અંબે ૧
 મહિતળના મુળમાં મંડાણે પરખાતાં પરાંખા,
 ચરા ચરાત્મક તનમદ વ્યાપક સૌ સ્થાપક જગદંબા.
 માત ગુણાત્મક ત્રીદેવ ચાળે આરાધે છે અંબારે. અંબે ૨

પ્રહમ ભાવિની માત ભવાની
પુણ્ય પ્રભાકર માત પરાતપર
પ્રેરકપણમાં પોતે અંબા

અદ્વિતા સાદુ સરભળ્યા
આકીનતા આણી અંતરમાં
પ્રગટ પડો પોતાના આણી

આજ અમોને એવી ઇચ્છા
મહામાયાની માયા એવા
આ અવસરમાં આદ્ય અંગિકા

વિશ્ણુ વિરચી શંકર સમરે
ચેતન શકિત ચીદ્રચીદ્ર પ્રત્યે
પ્રગટ પડ્યાં પરાંબા પોતે

માયામય સ્વરૂપ સરભળ્યું
તેજોમય તન મહા તેજસ્વી
ઠપકાર અપાર આપતું

અલંકાર સજ્જાગરની સાથે
આદ્ય અંગિકા રૂપે આપ
ત્રીદેવોની અરજ ઉપરએ

ક્ષમા ક્ષમા ત્રીદેવો તમને
પ્રથમ પુરૂષ પણમાં પેળી
કરે પુલાસો ખુબારીને

શંકર સહ વિશ્ણુ વિરચી
માયાની મહેરબાની માટે
અનન્યતા આણી અંતરમાં

ત્રીદેવો કહે માત કૃપા કર
આજ અમોને ઉમંગ અતિશે
ભલી ભાવના ભાળી ભલે
માત હવે સમજવો અમને

ભરપુર ભુતળ ભાશે.
પ્રાણી માત પ્રકાશે,
અંતરમાં ઉભાશે. અંગે ૩

આપ કૃતિ અનુસરીએ,
ધ્યાન આપનું ધરીએ.
દેવી હરસન કરીએ, " ૪.

તકમાં ત્રણે લેળા.
મળી અમોને લેળા.
સરભળ્યો સંવેળારે. " ૫

પુલકિન પ્રેમ પસારી,
અરજ હર ઉતારી.
રૂપ અંબાનું ધારી, " ૬

અતિ અનોપમ એવું.
કાટી અકંમલ જેવું,
ચકચકિત પણ તેવું. " ૭

ભલી બકુળી ભાસે,
પ્રભાતા પ્રકાશે
આવી ઉભાં પાસે. " ૮

મેં લીધું હરશન,
હું પુરી પરશન.
જે ઇચ્છા હોય મનરે, " ૯

પ્રેમે પાચે લાગે.
મનવી માફી માગે
શિશ તમાવ્યાં આગે. " ૧૦

હયા વડે હરસાયાં
એથી મા બોલાયાં
આ અવસરમાં આવ્યાં. " ૧૧

વિશ્વ વખાણ વિષે

અનુકુળના અનુસારમાં આવે થોડા અતિથે
 માયાનું વિસ્તારે વધુન જોવા જેવું દીસે. ,, ૧૨
 જોવા જેવી જે ભુક્તિ તે જોવાની ઉર આશા,
 સારાપણ સરભવા જમને અંતરમાં અલીલાશા;
 માટે મંભાયા મન મુકી કરે ખુલાસા ખાસારે ,, ૧૩

વલણ.

ખરા ખુલાસા આપશે મહામાય કરી મહેર
 જગજાતા જણાવશે જકતતણી સૌ પેર ,, ૧૪
 અંતરના આવેશની જગદંબા ઉ જાણ
 જોજ જનુની જેટની વેગે વહીયાં વાણ ,, ૧૫

અધ્યાય ૯ રાગ. ત્રીતાળી ચોપાઈ.

વધાં વિશંભરી મુખતાણી જકન ઝાઝું જમાવવા જાણી,
 પુણું પાઠવા માયા પ્રભાવ થયાં ઉર ઘણું ગરકાવ. ૧
 મુણે ત્રીદેવે હું મુળ માયા માયા વડે સહ સરજાયા,
 હંચા અંતર ઉપજે જેહ જાણવું ખીજ માયાનું એહ ૨
 વૃત્તિરૂપ હું પ્રેરણાકાર ઉપજી ઉપજવું અપાર
 જ્યારે માયાનો પ્રભાવ વાધે માયા વડે સૌ કારજ સાધે ૩
 માયા વિના કિસે નહિં મેળ માયા સૌનેકરે સેજલેજ,
 માયા અંકુર ઉપજે જ્યારે કરવાપણું સાંપડે ત્યારે. ૪
 પ્રવૃત્તિરૂપ પસારપણે માયા માયાવી મંડાણ ચણે,
 માયામય આ જકત જણાય માયા હોય તો સૌ સમજાય. ૫
 મુણે શ્રીપતિ અવનીના આદે અજગતિ જાગી ઉઠી જાદે
 સ્પુરણાકાર ચૈતન્યશક્તિ હંચા ઉપજી કરવા સૌ વ્યક્તિ. ૬
 મુળ માયા સ્વરૂપ એ માફ મહામાયા વડે થયું ન્યાફ
 અરૂપે સરભયું સ્વરૂપ તેજોમયપણે તદરૂપ. ૭
 જોડાના પુત્ર વાધું મહત્વ ઉપજી આવીયું મહત્વ,

થાતાં પ્રકુલપથે	પસાર	નાહાતમક થયો	અંકાર ૮
એના વિકાશમણીમાં	આપ	ત્રીગુણાત્મક વાધ્યો પ્રતાપ,	
એથી ઉપજ્યા તમે ત્રીદેવ		વિશ્ણુ વિરંચી વળી મહાદેવ ૯	
ત્રીગુણના અનુસાર એહ		ત્રીગુણી માયા રચાતી તેહ,	
માયાવી રચના માયા વડે		માયાના જોરે પ્રગટ પડે. ૧૦	
એવો મારી માયાનો પ્રતાપ		રજોરૂપ બ્રહ્મા થયા આપ,	
માયાનો જોગ જણાવો નહીં		એથી ગતિ સંકેલાણી નહીં. ૧૧	
વિશ્ણુને પણ થએલું જોમ		પશુ પતિનો પરખાયો પ્રેમ	
મારી માયા અનુસારે અમો		પુનહાં ઉપજાવીયા તમે. ૧૨	
જકત કયાનો જાણીને જોગ		પસારીયો માયાવી પ્રયોગ,	
ઈન્દ્રાકાર થતાં તદરૂપ		ઉપજી આવીયાં ત્રણ રૂપ. ૧૩	
ગુણ ગુણ અનુસાર એહ		તામસ થકી મહાકાલે તેહ,	
વૃત્તિ સાત્ત્વિક મહાલક્ષ્મી કીધું		રાજસી મહા સરસ્વતે કીધું. ૧૪.	
મહાકાલે ઉમા નામ ધારી		પ્રીતિ શિવની સાથે પસારી	
મહાલક્ષ્મી એ વિશ્ણુને વરી		સાવિત્રી રૂપ શ્રદ્ધાએ ધરા. ૧૫	
ગુણ ગુણ રીત અનુસરૂ		એક એકમાં પુરતી કરૂ.	
મહા સરસ્વતિ દ્વારાધરી		બ્રહ્માનાહ વિલાસમાં વરી. ૧૬	
બીજ આવન તૈયાર કયાં		ઉચ્ચારમાં અનુક્રમ ધર્યો,	
સ્વર ભંજન થાકે વહાય		એહ મહા વિદ્યાથી રચાય. ૧૭	
મહા વાણીનું રૂપ વિસ્તારૂ		બ્રાહ્મી ભારતી બી નામ ધારૂ,	
સરસ્વતિ આર્યા કામધેનું		વેદ ગણાંએ નામ છે એનું. ૧૮	
રજોગુણે કરૂ વૃત્તિ વાસ		આપુ અંતર એવો ઉભાશ.	
તકં શકિત વિચારમાં વાધું		કલ્પના કરાવી કાજ સાધુ. ૧૯	
મહાલક્ષ્મી એ સાત્ત્વિક વૃત્તિ		પ્રજા પેશણમાં કરૂ કૃતિ.	
અન્નપુર્ણા એ અંગ અમારૂ		રસ કથનાં બીજ વધારૂ. ૨૦	
શાન્તિ રૂપ સંચારવા સારૂ		શ્રી ઈન્દિરા એ નામ મારૂ	
વૃત્તિ સાત્ત્વિક સૌમાં કરાવું		પરસ્પર પ્રેમ ઉપજાવું, ૨૧	

મહાકાલે એ તામસ રૂપ
મહાકાલી મહામારી કૃષ્ણા

કર તામસમય તદા કાર
એવાં ત્રીગુણ તથાં ત્રીરૂપ

વયાં તમો ત્રીદેવને તેહ
સ્વ્યાં સી પુરુષાં ભેડાં એમ

એહ આકારમાં વાશ ધાર
વશી વપુમાં વિચાર શકિત

જહંકા જહંક મારો વાશ
શકિત ચેતન જણાતી જેહ

ખુદ્ધિના ધ્વારમાં ધ્યાન માર
શરિરમાં શશકિત સંચર

લજ્જા શાન્તિ, શ્રદ્ધા, ક્રાંતિ, જેહ
દયાતૂષ્ટિ પુષ્ટિ, માતૃ કહે છે

અનેક રૂપે વપુમાં વશું
માટે શાંભળો વિશ્લેષ વિરંચી

તમો ત્રીદેવ દિલમાં દેખો
કહો કયા સ્થળે નથી માયા

પડે પેખવા પછું ત્યાં સુધી
માટે માનો આ માયાનો તંત્ર

માયાનો જેવે પ્રભાવ પડે
માયાથી ઉપજે જીવ જંત

માયા અકળ કળ્યાંમાં નાવે
પોતે ચરાચરાત્મક આલે

યંત્ર માયાનો માયા ચલાવે
માયા રમાડે એ રીતે રમે

માટે માયાથી પદાર્થ જેહ

તામસા કારમાં તદરૂપ,
કાલરાત્રી ક્રુષ્ણા તૃષ્ણા, ૨૨

ઉપજવું એવો અહંકાર.
મારાથી ઉપજેલાં અનુપ, ૨૩

એક એક અનુસાર એહ,
બનાવટ બહોળી બને જેમ, ૨૪

પ્રાણી માત્રમાં ચેતન માર
અવનીમાં કરાવું આશકિત. ૨૫

પાડુ પ્રવેશ પછે પ્રકાશ,
સત્તા રૂપ વસેલી હું તેહ. ૨૬

નિદ્રા ક્ષાંતિ ક્રુષ્ણા રૂપ ધાર,
છાયા તૃષ્ણા જાતિ લેહ ધર, ૨૭

ધૃતિ વૃતિ સ્મૃતિ ગતિ એહ,
જાન્તિવિતિ ધત્યાદી વહે છે, ૨૮

પળ માત્રન અજગી ખશુ,
માયાના બળે શકાય સંચી, ૨૯

માયાનું રૂપ લક્ષમાં લેખો,
માયા વડેજ બનેલી કાયા, ૩૦

માયાના બળે લીધુછે રૂપી,
સત્તાધીશ એ પોતેસ્વતાંત્ર ૩૧

અલોકીક ત્યાં માયા ઉપડે
માયાનો ન પામી શકેઅંત ૩૨

મણી મહન ગતિ ચલાવે
એક પ્રદાંક માયાથી હાલે, ૩૩

દોરી હાથમાં જેમ હલાવે
જકત માયાનું માયામાંસમે, ૩૪

માયા વડે ગતિમાન તેહ,

એવ જાંત સો માયામાં બધો માયા એવ જાંતયાં પ્રમાણે ૩૫
 ભરપુર રહેલી ભરાઈ માયા વિના બાહી નહિ કાંઈ
 જગ સ્થળ આદે બેશે જાંત માસના એવ જણાશે સ્વાંય, ૩૬
 ખણી ખોતરી લોચમાં બશે ગમે ત્યાં માયા બીજ જણાશે,

વલણ

જણાશે બીજ માયાતણુ જેતાં જે જે સ્થળ,
 ભાસે સૌ પ્રહમાંડમાં માયાનું પરિભળ, ૩૭
 તેથી ત્રીઢેવો તથા પરખી માયા રૂપ.
 બધી જકત જમાંવળે ઉત્તમતામાં અનુપ.

અધ્યાય. ૧૦ રાગ આશાવરી,

જગદંબા જાંબાનુ રૂપ પારીને ત્રીઢેવોને સમજાવે,
 પેતા તણુ માયાપણુ ગાયું ધણું જેમ સમજવામાં આવે. ૧
 વિણુ, વીધી, શિવ સકળ શાંભળી આવીએ અતિ ઉત્સાહ,
 અતિ અભયળ મંમાયાનો ખેલ વિશંભરી વાહ વાહ. ૨
 માત મયા કરે વાત ઉરે ધરે આપે આ વિસ્તારી માયા,
 કર્તા ભતાંને હતાં પણું પાળવા માયામાં સુકી ફેસાયા. ૩
 આપે કરી એમ કાર્યની કાળજી ચોજનામાં અનુસરણું,
 સમય સમય સાચવવો પડે મોઝ અનુકુળ કરણું ૪
 અને અંબા આપ અદ્રશ્ય અરનિમાં અરૂપથી જોળખાઓ,
 અમારી મહદે અમારી હારમાં સ્થાનકે સ્થાપન આઓ. ૫
 અવનીના કાર્યમાં હર ધરી અમારે માયા તણું પડે કેમ,
 એટલે કયાં સોધવા જવું માયાને ધરણીમાં ન હોય આમ. ૬
 એથી મંમાયા આ રૂપે રહો અહીં અમે આરાધન કરીએ,
 જગત રક્ષુ તો જગતમાં રહો સેવા અમે અનુસરીએ. ૭
 એવી રીતે ત્રીઢેવો તણા ઉરની ભરપુર ભાવના ભાળી,
 અંતર આંખીને ચોખતા બાંધીને ઉચ્ચા આપ કૃપાળી, ૮

તમે ત્રીદેવ તણી આર આહના
વિશ્વમાં ગુરુપીજ આરૂપ કાયમ

હું હવે જકતમાં બહેર પડીને
કાય અનુસાર હું આદ્યઅંગિકા

બ્રહ્માંડમાં બીડ કો વાતે ભાળતાં,
શાયકતા સાચવીશ મુરો તણી

જેવાં જેવાં કામ કરીશ એ પર
ચંડિકા આમુરો દુર્ગા ભત્રા એમ

સંકટ સમયે સમરશે સ્નેહ
હરશન દેધને દુઃખ કડે દુર

હું આદ્યઅંગિકા અંગિકા નામથી
શ્વેતા ગીરી સિંધુ ગીરનાર ગજપર

કરો તમે બ્રહ્મક્ષેત્રમાં સ્થાપના
દેવીનું દેવત પીઠ યંત્રે ધર્મ

મહામાયા સ્થાપી મહિમા મુક્યો બધો
પ્રત્યેક દેવતા હરશનનું ફળ

મુળ મહામાયાનું આરૂપ પ્રથમ
ત્રીદેવની આદે સા મુર પુન્યાનું

એવી રીતે મળી ત્રીદેવે તે સ્થળે
પોત પોતા તણા સ્થાનકે જવાની

હરિહરે મન બ્રહ્માનું મનાવી
તે પછી ત્રીદેવો ત્યાં થકી ચાલીયા

આદ્ય અંગિકા સ્થાપ્યાં બ્રહ્મક્ષેત્રમાં
તે વડે વિખ્યાતિ વાધી વિશ્વ વિશે

દેવીનું દેવત હોદ્દેશ હરસાચું
જગદંબા જ્યોતિ જકતમાં જણાવી

અદ્વાપી એ રીતે પુન્ય છે પ્રીતે

બાણી અમે જમદંબા,
હું ઉપજી આદ્યઅંબા. ૯

સાથમાં સામેલ રહીશ,
અવનવાં રૂપ લહીશ. ૧૦

તકમાં તૈયાર થઈશ,
જેમવણી જેમ જઈશ ૧૧

પ્રથક પડશે નામ,
તુળજા આદે તમામ, ૧૨

સૌ મુરો આ સ્થળ આવી.
સાચનું લક્ષમાં લાવી, ૧૩

વિશ્વ વિશે વિચારીશ,
એ સ્થળવાશ કરીશ, ૧૪

મુણીને હરખ્યા ત્રીદેવ.
પ્રતિષ્ઠા પ્રમાણે એવ. ૧૫

ત્રીદેવે તપાસી તત્વ,
સાંપડે સૌ વાતે સત્વ. ૧૬

પ્રેમ વડે પુરો કાય
ફળ આ તીર્થમાં હોય. ૧૭

સગવડ સાધન ધરી
ત્રીદેવે મરજી કરી ૧૮

સારૂ સમાધાન કીધું,
સૌ કાજ સંભાળી લીધું ૧૯

તેમાં વાધનું પરિણામ,
પુરણ પંકાતું સ્થળ ૨૦

પ્રજા પુરો પુરી પ્રિતે
રાજી રાજે રૂઢી રીતે ૨૧

અંબા બ્રહ્મ ખેડમાં

પ્રહમા તથા મુરતી પદ્ય તે પાસે

ઉત્તમ આશ્રમ મુળ પ્રહમા તથા
તમામ તીર્થના તત્ત્વ સમુ તીર્થ

એવું આ ગુરજરમાં ઘણું ગંભીર
જકત જનેતાની જાત્રાનું સ્થાનક

પણ હવે જરા જરાતું જાગતું
સંઘવીઓ દ્વારા છાપે છપાકને

એ વડે અંકુર આંચેા મારે ઉર
મંભાયાના ગુણ ગાવા ઉપર મન

વિચાર શકિતમાં વશી વિશ્વંભરી
પ્રેરક પદ્યમાં પેઝાવીયું પદ

બુદ્ધિ દ્વારા બેશી બળવતિ બોક્ષતા
અપૂર્વ વૃતાન્ત ઉપસી આવીયું

અંબા ઉપાશક એ થકી આવીયો
ભગવતી ભકિત પ્રચારક ભાવના

નાંદોલ નિવાશી ઉદ્દીચ્ય સહસ્ર
ઉમેદરામનો સુત જેષ્ઠારામ

અમહાવાદની પાસેજ પૂર્વમાં
પરિવાર સહ પૌરાણ્ય પક્ષમાં

સંવત યોગણી ઉત્તરની સાલ
કૃત્ય સમમીને ગુરવારે

અંબા આરાધના કારણે કરેલી
મેં મારા અર્જકને આપી ઉમંગે

રામશંકર એ હૃદયમાં રાખી
અંબીકા આપથે આપ ઉમંગીને

જાહેર જણતી

પ્રાચીન પુખ્તો આવે,
ક્રીદમીશ કેટી કપાવે ૨૩

ગર્ભિત શુભનું ભરીયું
થોડા વરસોથી વિભરીયું ૨૪

પ્રેરણા માતાની થઈ છે,
વાત ગામો ગામ ગઈ છે. ૨૫

લખવા લક્ષમાં લીધું,
અંબાનું આખ્યાન લીધું. ૨૬

અંતર ઉતરી આપ,
જોડયામાં દીધો જવાબ ૨૭

લખ્યું લખાવીયું જેમ
અંબા તણી કૃપા એમ ૨૮

ઉર ઉમંગ આવેશ
કાવ્યશક્તિ કેરો લેશ. ૨૯

વાડવ ઠાકર શાખે
ભગવતીના ગુણ ભાખે ૩૦

મામ રૂડું રખીઆલ
મુકામ છે મારો હાલ ૩૧

ઉત્તમ આપાદ માસ
પુરણ પડ્યો પ્રયાશ ૩૨

અંધીત : આ ગુણ : માળ.
આપ એવો આસા પાળ, ૩૩

અંબાને અર્પણ કરશે,
આહું એ બોદર કરશે, ૩૪

નારાયણી નામની વાણી વિમળ, જન્મ કૃતારથ થાશે,
 વડા વાંચશે વાંચક વિશે વંચાશે ૩૫

વલણુ.

વંચાશે વીર વાંચકો વિશે મંભાયા મહિમાય. ૩૬
 અંબાની અપૂર્વ આ કરશે કોઈ કથાય
 અંબીકા આરાધતાં સંકટ સમજાં જાય
 જોષ્ઠારામ વડે જોરમાં જયજય શ્રી અંબાય. ૩૭
 જય જય અંબે માતકી જે.

શ્રી બ્રહ્મક્ષેત્ર અંબીકા મહાત્મ સમાપ્ત.

પ્રસિદ્ધ પત્રિકા.

આહક થાઓ ! આહક થાઓ !! આહક થવા જેવો શુભીચલ અથ !! "

“ અંધિકા આરાધિકા અને સંધનો મુધારો. ”

નામનું લઘુ પુસ્તક, મહામાયા માગના કેટલાએક મુમુક્ષુઓની માગણી ઉપરથી રચાયેલ; તે એમકે જેમાં એક વારતા રૂપે ગદ્યાત્મક, પદ્ય-મક આધુનિક પ્રબને સંમિશ્રિત, આવના રાગોના એમકે ગરબા, ગરબીઓ, ગજલો, કવીલીઓ શેવા પુલના કાદમાં ગાવાની અરજીઓ, ધુન્યો, આરતીઓ, ધાળ, પમાતીયાં ત્રગેવેવગેરે રસાત્મક રાગો સાથે કેટલુંક ગમ્મત ભરેલું ભાવણ મહામાયાના લક્ષિતરસથી ભરપુર બોધ આપવા વાળો કૃમ ગોઠવાયેલો આ શુભીચલ છે. તે પ્રત્યેક સ્ત્રી પુરુષોને વાંચવા જેવો તૈયાર થયો છે. થોડા દિવસમાં છપાઈ બહાર પડશે. તે આપ એના અગાઉથી આહક થઈ આ પારમાર્થિક પુસ્તકના છેડે આપનું નામ ધારણ કરી આ કાર્યને શોભાવશો. એના અગાઉના આહક પાસેથી રૂ. ૧-૦-૦ અને પાછળના આહક પાસેથી રૂ. ૧-૪-૦ અને પાછા અર્થ તે ઉપરાંત લેવામાં આવશે. ઘણાં આહકો થઈ ગયાં છે તે વહેલો તે વહેલો આજેજ નામ નોંધવો. પત્ર નિચેના સરનામે લખશો.

જેષ્ઠારામ ઉમેદરામ પુરાણી

મુ. રાખીઆલ

પોસ્ટ અમદાવાદ રેલવે પુરા.

